

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱ / ۰۵ / ۱۵

سرلوح مرادزی

روان حالات او تش په نامه روشنفکران!

لومړی باید ووايم چې د «تش په نامه» روشنفکرانو څخه موخه، یوازې هغه کسان دي چې د حالاتو او پېښو د شننې، څېړنې او د ذهنونو د تنوير ادعا کوي، خو د دې ټولو منطقي پایله یا غايي هدف يې د طالب او جهادي مافيا په ژړنده، په لویلاس اوبه ورسمول دي!

د هېواد په روانو حالاتو کې چې د اسلام اباد او تهران په ملاتړ د طالب وسلواله جگړه او د جهادي مافيایي کړيو سبوتاژ يې منځری جوړوي؛ د مرکزي حکومت کمزوري بنودل یا کمزوري کول او پر شاوخوا يې د ځواکونو د راټولو پرځای، د هغو پاشلو ته مغز او قلم کارول، ایا د روشنفکر ضمير او نوم سره سمون لرلای شي؟ ځواب منفي دی، هېڅکله نه!

د مرکزي حکومت سره چې له ښه مرغه انتخابي هم دی، په ځينو برخو کې اختلاف لرل او د اساسي قانون او نورو تسخيل شويو قوانينو په چوکاټ کې د حکومت په کمزوريو نیوکه، یو څه دی او د حکومت سبوتاژ، تخریب او کمزوري کول بل څه دي. د ملي گټو او ارزښتونو په خلاف، حکومت سره اختلاف لرل؛ له ملي گټو انحراف، حتی ملي خیانت گنلې شو. دا هغه جایز سياسي اختلاف نه دی چې ځینې يې فکر کوي!

دا مهال چې هېواد په تېل شوي جگړه کې ښکېل دی، مرکزي حکومت سره اختلافات باید یوخوا ته او بل وخت ته پریرود. پر مرکزي حکومت باید راټول شو، هغه غښتلی او پیاوړی کړو چې طالبانو سره د سولې په خبرو کې غوڅ او پرېکنده دریځ ونیسي او بلاخره دایمي اوربند او سولې ته ورسیرو.

تېره دوښنبه د می میاشت په لسمه، کابل ته د انگریز لوي درستیز جنرال نیکولس پاتریک کارتر او ورسره د پاکستان لوی درستیز قمر جاوید باجوہ او د ISI مشر جنرال فیض حمید هممهال سفر وکړ. دوی په ارگ کې د ولسمشر اشرف غني سره لیده کاته او خبرې وکړې چې اوس هم د رسنیو تر سترگو لاندې دي.

دې پلاوي سره د خبرو په تړاو د ولسمشری مانې په خبرپاڼه کې راغلي «دغې لیدنه کې د افغانستان د سولې بهیر، د پاکستان او افغانستان د اړیکو، د سولې بهیر کې د پاکستان پر ونډې او په افغانستان کې د تاوتریخوالي پر پای خبرې اترې وشوې.

ولسمشر غني په دغه لیدنه کې په ټینکار سره وویل چې د سیمه ییزو هېوادونو په ځانگړې توگه د پاکستان رول د سولې په ټینگښت او پر طالبانو د دغه هېواد اغېزه ډېره مهمه ده او دواړه گاونډي هېوادونه له متقابل درناوي، د گاونډیتوب حسن او اقتصادي همکارۍ پرته بله لار نه لري.

ښاغلي غني د دواړو هېوادونو ثبات په یو بل پورې تړلی گڼي او په افغانستان کې د عادلانه او پاییدونکي سولې د ټینگښت په برخه کې د پاکستان د صادقانه او اغېزناکه رول غوښتونکی شو.

د همدې سفر په درشل کې په افغانستان کې د سولې لپاره د امریکا د بهرنیو چارو استازی زلمی خلیلزاد د جرمني شپيگل ورځپاڼې سره په خپله تازه یوه مرکه کې ويلي، «دوی برېتانيا ته دنده سپارلي چې افغانستان او پاکستان سره نږدې کړي. د خلیلزاد په وینا پاکستان په افغانستان کې مشروع گټې لري چې افغانان باید درناوی ورته وکړي. هغه زیاته کړې چې برېتانيا به د افغانستان او پاکستان ترمنځ د ستونزو د حل لپاره کوښښ کوي او هڅه به کيږي چې د دواړو هېوادو ترمنځ امنیتي تړون رامنځته شي، ویسا ورځپاڼه»

د افغانستان او پاکستان ترمنځ امنیتي داسې تړون چې اسلام اباد پکې د افغانستان په اړه د برتاوي هند د استعماري مهال دندې پر غاړه واخلي او د افغانستان په کور دننه او دا راز په بهرنۍ پالیسي کې د افغانستان د واک لاسونه ترشا وتړي، په طبیعي توگه افغانانو ته د منلو نه دي او د ولسمشر غني په مشرۍ افغان دولت به يې هم هېڅکله ونه مني.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له الیرلو مخکې په څیر و لولئ

په دې اړه ولسمشر غني شپيگل سره مرکه وايي «زما هدف دا دی چې افغانستان بې پرې پاتې شي. موږ نه غواړو چې افغانستان د يوه هيواد په وړاندې له بل سره ملگری شي. موږ نه غواړو چې په سيمه ييزو سياليو کې شامل شو.»

فکر کيږي چې په پورته بيان کې د حکومت دريځ څرگند دی. داسې څرگندونه د افغانستان د پخواني دوديز بهرني سياست سره چې «بې پرې پاتې شي»، اړخ لگوي.

ريښتيا هم که په نني سياسي چاپيريال کې افغانستان د پاکستان سره امنيتي تړون لاسليک کړي؛ دا به سيمه کې د نويو وسلو الوسياليو وسيله شي. افغانستان ته به نه يوازې سوله او امنيت رانه وړي، بلکې افغانستان به هم د پاکستان پشان د سيمې هېوادو لپاره د توپ په تمبره بدل کړي. بناى خليلزاد به د يو امريکايي پتوگه، انگرېزانو سره په گډه د امريکا د راتلونکو موخو او ستراتيژيو لپاره سيمه کې د داسې يو تړون اړتيا ويني، خو افغانان خپلې ملي گټې په داسې تړون کې نه ويني او داسې تړون، افغانستان نويو ستونزو او پوځي مخامختياوو ته ورکېباسي.

بلخوا پاکستان سره امنيتي تړون، د سينټو د پوځي تړون لمسى ښکاري چې افغانان له ډېر پخوا هغه پېژني او په اړه يې ښه زړه نه لري!

له بده مرغه لېدل کيږي، د دې پرځاى چې «تش په نامه» روشنفران داسې چارې ژورې وڅېري او ښه يې وشاربي؛ گټې او تاوانونه يې په نوي چاپيريال کې وارزوي؛ د انگرېز، امريکا او اسلام اباد د موخو په اړه غوڅې څرگندونې وکړي او افغانان د دوى په موخو او نيتونو لا ښه وپوهوي؛ پرځاى يې له اوبو مخکې گاولې باسي، د خپلو ټاکلو موخو لپاره د اسلام اباد او انگرېز پرځاى افغان حکومت او ولسمشر غني ته بد رد وايي. البته دا نه يوازې له انصاف لېرې دي، بلکې دلته هم ملي گټو (چې نن سبا يې مرکزي حکومت اساسي برخه جوړوي)، سره لويه جفا ده او کفاره به يې افغانان پرېکوي!

همدارنگه د هغه «تش په نوم» روشنفرانو په ځواب کې چې طالبانو سره د غوڅې مبارزې په اړه پر ولسمشر شک کوي، شپيگل سره مرکه کې ولسمشر غني زياتوي «پاکستان کې د (طالبانو) ملاتړ يو منظم سيستم اداره کوي. طالبانو له هغه ځايه لوژيستيکي او مالي ملاتړ ترلاسه کوي او همالته جلب و جذب کوي. د طالبانو د تصميم نيولو بېلا بېلې شوراگانې لکه د کوټې شورا، د ميرانشاه شورا او د پېښور شورا د هغو ښارونو په نامه دي چې د طالبانو مشران هلته اوسي. دوى د پاکستان له دولت سره ژورې اړيکې لري»

بلخوا د دې ډول روشنفرانو دا ادعا هم چې وايي د انگرېز او پنجابي گډ پلاوي سره ولسمشر ژمنه کړې چې ۷۰۰۰ زره طالب بنديان به خوشې کوي، بې بنسټه ښکاري. ولسمشر غني په دې تړاو په غوڅو ټکو وايي، ترڅو د اوربند او سولې په تړاو اړين پرمختگ ونه شي، بنديان نه خوشې کيږي.

د مرکزي حکومت په وړاندې د پوځو ادعاوو بېلگې نورې هم شته. په داسې حساسو حالاتو کې چې حکومت د طالبې جگړه مارو او مافيايي کړيو سره په غوڅې مبارزې بوخت دی، په وړاندې يې د يو شمېر روشنفرانو تياره او د کينې ډک چلند، د بڅښنې نه دی!

پاى